

KADİR ÜSTÜN**Türk-Amerikan ilişkilerinde vize krizi**

Türk-Amerikan ilişkilerinin uzun zamandır kötüleştiği sadece malumun ilamı olur. ABD'nin YPG'ye desteğinden FETÖ üyelerinin iade edilmesine kadar birçok temel sorunu listelemek mümkün. Bu sorunların temelinde ABD'yle Türkiye arasında yaşanan stratejik farklılıkların iyice taşınamaz hale gelmesinin belirleyici rolü olduğunu söyleyebiliriz.

Ancak bir yandan liderler düzeyinde yakın temaslar ve yoğun diplomasi trafiği sürdürülürken ve DEAŞ'a karşı koalisyonunda ortak hareket edilirken bir yandan bu stratejik farklılıklar nasıl aşılanıyor? **İki NATO üyesi ülkesi arasındaki stratejik maksasın bu kadar açılmasını nasıl açıklayabiliriz?**

Türkiye-ABD ilişkilerine bakıldığında iki ülkenin sadece AK Parti döneminde değil öncesinde de farklı bölgesel öncelikleri olduğu ve iki ülke arasındaki stratejik farklılıkların Türkiye'ye ciddi maliyetler ürettiğini biliyoruz. Örneğin ilk Körfez Savaşı Irak'tan yüz binlerce mültecinin Türkiye'ye akın etmesine yol açmış ve savaş PKK'nın 1990'lardaki yükselişine katkıda bulunmuştu. Türkiye PKK'yla mücadelenin yarattığı güvenlik sorunlarıyla uğraşırken bölge siyasetine yön verecek adımlar atamamıştı.

2000'lerin başında AK Parti yeni iktidara geldiği sırada ise Irak'ın işgali Türkiye'yi Amerikan ordusunun kuzey cephesi açması zorlamasıyla karşı karşıya bırakmış ve işgalin yarattığı bölgesel istikrarsızlık İran'ın bölgede nüfuzunun artması gibi sonuçlar doğurmuştu. 2014'te ABD'nin Kobani'de DEAŞ'a karşı PYD'ye destek vermeye başlamasından beri de Türkiye Suriye'nin kuzeyinde PKK'nın otonom bir bölge yaratma çabalarını engellemeye çalışmakla meşgul. ABD gibi bir süper gücün bölgeye dönük politikalarında yaptığı bu gibi tercihler Türkiye gibi bölgesel bir gücün öncelikleri ve daha önemlisi hayati çıkarlarıyla çatıştığında önümüze bugünkü tablo çıkıyor.

Son yaşanan vize krizinin aslında iki ülke arasında yaşanan reel çıkar ve stratejik farklılıkların çatışmasının bir sonucu olduğu söylenebilir.

Karşılıklı güven ilişkisinin son derece aşınmış olması ve fiili olarak birlikte çalışma alanlarının gitgide daralmasını başka türlü izah etmek pek mümkün görünmüyor.

17-25 Aralık ve [15 Temmuz](#) darbe girişimleri sonrasında FETÖ'yle girilen mücadele ABD'yle bölgesel strateji farklılıklarına yeni bir boyut katarak Türkiye için oldukça özel bir meydan okuma haline geldi. [Vize](#) krizinin başlamasına neden olan tutuklama olayı da Türkiye'nin darbe soruşturması bağlamında olması itibarıyla iki ülkenin FETÖ meselesindeki son derece temel konularda ne kadar ayrıştıklarını bir kez daha göstermiş oldu.

Farklı yaklaşımlar ve stratejik çatışma

Türk-ABD ilişkilerinde YPG'ye ABD desteği stratejik bir çatışmayı temsil ederken FETÖ meselesi de terörle mücadeledeki yaklaşım farklarını ortaya koyuyordu.

Türkiye bu her iki meseleyi de hayati ulusal çıkarları bağlamında değerlendirirken ABD için YPG meselesi taktik bir iş birliği ve FETÖ de Türkiye'deki bir iç siyasi mücadeleden ibaret görünüyordu. ABD tarafında YPG meselesi büyük oranda Pentagon'a havale edilmiş durumda ve DEAŞ'a karşı zafer ilan etme peşinde olan Trump yönetimi de bu konuda ciddi bir değişikliğe gitme yolunda görünmüyor.

Gülen'in iadesi meselesini yargıya havale eden Obama yönetimi sonrasında, aslında kendisi de yargıyla başı dertte olan Trump'ın da yeni bir yaklaşım geliştirmesi zor görünüyor. Trump yönetiminin her iki meselede de derinlikli ve kapsamlı bir politika geliştirmemesi Türkiye'yle makasın iyice açılması sonucunu getirdi.

Son yaşanan vize krizinde ABD'nin kararının Dışişleri Bakanlığı ve [Beyaz Saray](#)'daki Ulusal Güvenlik Konseyi tarafından şekillendirildiği anlaşılıyor. **Ancak ne YPG konusu ne de FETÖ meselesinde Trump yönetiminin kapsamlı bir politikası yok.** Pentagon'un DEAŞ'a karşı Türkiye'yle birlikte çalışmaya devam ettiklerini açıklarken Dışişlerinin Türkiye'den beklentilerinin karşılanmasını ön koşul olarak öne sürmesi de bu politikasızlığa işaret ediyor. Bu sebeple vize sorunu aşılsa bile Türkiye'yle uzun zamandır devam eden ve geleneksel diplomatik yollarla aşılması zor görünen stratejik farklılıkların yeni krizler üretmeye müsait olduğunun altını çizmek gerekiyor.

Mevcut kriz Türkiye'yle ABD arasında kapsamlı ve ikili ilişkileri yeniden yapılandırmayı amaçlayan ciddi bir siyasi diyalog mekanizmasının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymuştur. Amerikan kurumları arasındaki vurgu farkları ve çelişkili açıklamaların Trump yönetiminin bir Türkiye politikasının olmadığını gösterdiği açık. Halihazırda ABD yönetimi bir yandan Obama döneminin dış politika mirasını hem ilga hem de revize etme çabası içindeyken NATO müttefiki Türkiye'nin önemini sadece DEAŞ'la mücadele operasyonlarının aksamaması düzeyine indirmiş görünmektedir. **Türkiye'nin YPG ve FETÖ konusundaki hassasiyetlerini anlasa bile mevcut politikalarını bu hassasiyetler doğrultusunda revize etme gereği duymayan ABD'nin Türkiye'yle ilerde sorun yaşamaya devam etmesi şaşırtıcı olmayacaktır.**

Hem ortaya çıkacak krizlerin aşılabilmesi hem de ikili ilişkilerde açılan stratejik makasın daraltılabilmesi iki NATO müttefiki arasında kurulması gereken siyasi diyalogun sıhhati ve sürekliliğine bağlı olacaktır.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

[Tüm Yazıları >](#)

> **Birleşmiş Milletler ve uluslararası sistemin krizi (16.9.2017)**

> **Mattis'in Türkiye ziyareti ve Trump'ın YPG politikası (26.8.2017)**

> **Washington'un Türkiye gündemi (2.11.2013)**

SABAH

SABAH